

Na počátku prvního dne

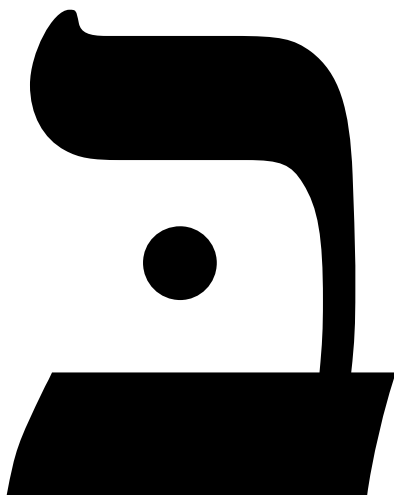
Václav Loukota

*Úvahy o tajemství světa a člověka
ve světle první biblické věty*

Na počátku prvního dne

Václav Loukota

**Úvahy o tajemství světa a člověka
ve světle první biblické věty**

VOLVOX GLOBATOR

Václav Loukota

© Václav Loukota, 2018
ISBN 978-80-7511-404-4 (pdf)

Úvodem

Podle biblických textů Bůh stvořil svět a všechny tvory v něm v průběhu sedmi dnů. Mnozí z nás si asi vzpomenu na kreslený francouzsko-československý film z roku 1957 „*Stvoření světa*“ s jedinečným hlasem Jana Wericha. Pro některé mé známé se film zapsal hluboko do paměti jako roztomilá pohádka plná vtipu.

Kniha, kterou právě držíte v rukou, nechce bojovat proti pohádkám, ale chce představit biblické stvoření světa jako příběh o vzniku skutečného vesmíru, ba ještě více, mluví se v ní o příběhu každého z nás.

Vesmír, povstávající z Boha, se rozvíjí v jednotlivých časových epochách, které jsou v překladech bible označovány slovem *den*. Původní hebrejské slovo *jom* nese však význam mnohem širší než pouhý den o dvaceti čtyřech hodinách. *Jom* představuje velmi dlouhé časové období, které může trvat také milióny let.

Hebrejské slovo jom = den, dlouhá časová epocha

Sedm biblických dnů můžeme tedy klidně zasadit do moderních vědeckých teorií o vzniku vesmíru v dlouhých

časových periodách. To však není hlavním tématem této knihy.

Kniha je svědectvím o tom, že biblické spisy mají zvláštní schopnost oslovovat lidská srdce v každé době. Chci s vámi rozjímat o mystickém bohatství hebrejského jazyka, ale také o věcech z obyčejného lidského života. Mystika biblického jazyka se vždy vztahuje k člověku z masa a kostí. Budeme společně hledat onu láskyplnou moc, která podle posvátných textů stvořila svět.

Podle židovské tradice musí nejprve člověk dosáhnout čtyřiceti let, aby byl způsobilý poprvé číst biblický příběh o počátku. Do té doby má pracovat na své osobnosti, studovat a hloubat nad jinými texty Tóry, jak Židé svou bibli nazývají. Mohlo by se totiž stát, že nezralý jedinec by text o stvoření nesprávně pochopil, tím by jej znevážil a poskvřnil. Příběh o stvoření světa není příběhem pro malé děti nebo pohádkou pro dospělé. Vyprávění o počátku je v židovském prostředí určeno pouze těm, kdo jsou lidsky a duchovně připraveni.

Úvahy o počátku prvního dne stvoření, tedy o první biblické větě, chtějí povzbudit a inspirovat na cestě k plnému životu – k podivuhodné harmonii Boha, člověka a vesmíru.

Doporučuji číst knihu pomalu a v klidné atmosféře.

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi (Gn 1,1)

Stojíme u prvního verše celé bible. První věci dýchají novostí a radostným očekáváním. Jako děti jsme události, které byly poprvé, silně prožívali. Většinou jsme se do prvních věcí pouštěli s elánem a zaujetím.

Když jsem se poprvé v životě rozjel na malém oprýskaném kole, cítil jsem současně strach i nadšení. Byla prolomena jakási hranice, za níž čekalo dosud nepoznané. Na planetě Zemi přibyl jeden človíček prožívající první mystické okamžiky při cyklistické jízdě. Bylo to poprvé a to, co je poprvé... však to znáte.

První biblická věta obsahuje sedm hebrejských slov. Podíváme se na ně nejprve prostřednictvím písma *stam*, které používají židovští písaři podle pravidel starobylé tradice. Toto písmo neobsahuje žádné vokály ani přízvuky, ale můžeme na něm vidět zvláštní ornamenty, takzvané *taginy*. Slovo *tag* se do češtiny překládá jako *roh* či *korunka*.

Korunky jsou drobné ornamentální ozdoby, jakési stonky s poupětem, umístěné na vršku některých hebrejských znaků. V židovském prostředí má pouze ručně

psaný text Tóry s korunkami tu nejvyšší duchovní prioritu.

Písmo *stam* existuje ve dvou variantách, z nichž každá se vyvíjela v jiném prostředí židovské kultury. První varianta vychází z tradice aškenázské, druhá pak z tradice sefardské.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ

První věta bible v písmu stam podle aškenázské tradice

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ

První věta bible v písmu stam podle sefardské tradice

Ozdobné korunky na hlavách písmen představují Boží jiskry, které zvou čtenáře k plnému životu. Korunka je vlastně zjednodušený znak *zajinu*, sedmého znaku

hebrejské abecedy, jenž je symbolem životní celistvosti a plnosti. Korunky ukazují nahoru, do vyšších světů, říkají, že tento náš svět není jediný.

Ke studijním účelům se běžně používá písmo, opatřené vokalizačním systémem, který vytvořili židovští učen- ci, takzvaní *masoreté*, mezi pátým a desátým stoletím na- šeho letopočtu. V této knize budeme používat právě toto písmo.

První biblická věta se sedmi hebrejskými slovy vypadá ve *studijním* písmu takto:

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ :

Prvních sedm slov bible (směr psaní je zprava doleva)

Sedmička představuje v židovské tradici život, který žijeme naplno v přítomné chvíli. První biblická věta nás chce pozvat do stavu, kdy můžeme vnímat přítomné okamžiky našeho života intenzivně a hluboce. Vzpomínám na dětská léta, v nichž slovo *nuda* nemělo místa a vše bylo velké a hodné ke zkoumání. Opakování věcí ne- omrzovalo, celé hodiny jsme skákali *panáka* nebo chodili

do biografu čtyři dny za sebou na jeden a ten samý film. Znali jsme ho nazpaměť do těch nejmenších detailů, ale přesto byl vždycky jiný a v našich očích báječný. Přítomnost námi procházela jako přirozený životodárný proud, do něhož jsme spontánně nořili své dětské duše.

Sedmička prvních slov bible hledá to dítě v nás, dítě, které jsme my či naše okolí odstrčili na periferii našeho života. Sedm slov Božích, sedm tryskajících pramenů, nás burcuje na cestu k onomu dítěti. Rozpřáhni ruce a rozběhni se po lesní pěšině, házej do potoka kamínky a poslouvej, jak hezky žbluňkají! Nastav se blikotání paprsků slunce mezi stromy nebo poslouvej šumění listí, kterým kráčíš! Dítě v nás stále žije, stačí jej pozvat k návratu.

Znak zajinu znamená číslovku sedm a je symbolem plnosti

První věta o sedmi slovech je židovskými učenici chápána jako nadpis pro to, co bude následovat. Obsahuje jádro tajemství stvoření světa. Tak jako skleněná čočka v sobě soustředí paprsky slunce do jednoho světelného svazku, tak je soustředěna zpráva o stvoření v prvním

biblickém verši. Ten začíná hebrejským slovem *berešit*, překládaným do češtiny nejčastěji slovním spojením *na počátku*.

Vydáme se nyní společně rozjímat o tom, co bylo na samém počátku, dotkneme se prvních okamžiků povstávajícího vesmíru, ale také tajemství Boha a člověka.

Na počátku

Není počátek jako počátek. Ačkoliv existují zajímavé shody mezi biblickým příběhem o počátku světa a moderními teoriemi o vzniku vesmíru, mějme na paměti, že biblický text nás chce v první řadě uvádět do světa spirituálního tajemství, nikoliv do světa astrofyziků. Oba dva světy se samozřejmě v určitých úrovních protínají, jsou spolu ve spojení, nejsou však identické. Odolejme, prosím, pokušení posuzovat biblický počátek pouze očima astrofyzikální vědy, která je velice impozantní a zaslouží si naše uznání, nepracuje však se spirituálním přesahem. První biblické slovo *berešit* (= na počátku) nevjadřuje jenom fyzikální počátek vesmíru. Ve slově *berešit* se zrcadlí také důvody, proč všechny věci i bytosti existují. Bible zde mluví o záležitostech, které přesahují fyzikálně měřitelné veličiny.

Výraz *berešit* v sobě ukrývá velmi něžnou a intimní skutečnost lásky. Můžeme jej totiž přeložit jako *okamžik početí*.

בְּרֵאשִׁית

Slovo berešit = na počátku; v okamžiku početí

Bible tedy říká, že svět nevznikl nějakým chladným technickým úkonem, ale byl láskyplně počat jako dítě, svět vzniká v Božím lůně. Tuto skutečnost krásně vystihuje první písmeno slova *berešit*. Je to písmeno *bet*, které je v ručně psaných textech odlišeno od ostatních písmen svou velikostí.

בְּרֵאשִׁית

Znak bet ve slově berešit je v hebrejských rukopisech větší

Bet znamená *dům* či *domov* jako prostor bezpečí a jistoty. Uprostřed *betu* se nachází malá tečka, která podle židovské tradice znázorňuje zárodek světa. Je to bod počátku a snad jej můžeme přirovnat k tomu, co astrofyzikové nazývají *počáteční singularita*. Je to jakýsi nulitní

stav, který se nedá měřit ani vážit. První písmeno bible, znak *bet*, nám ukazuje, že zárodek světa se nachází v bezpečí láskyplného domu podobně jako počaté dítě spočívá v lůně své maminky. *Bet* nám říká, že vesmír není výsledkem náhodných procesů, vesmír je chtěný Bohem.

Písmeno bet ukazuje, že svět vzniká v nitru Boha

Mohlo se stát, že u někoho z nás rodiče zapochybovali, zda jej pošlou na tento svět. Někdo byl po narození odložen mimo svůj domov jako překážející. Můžeme mít pocit, že lidé z našeho okolí nás odmítají a znevažují. Biblické písmeno *bet* nám však ve své symbolice neustále říká, že jsme chtěni.

Jako malý chlapec jsem byl vyloučen z hokejového týmu mých vrstevníků jenom proto, že jsem měl příliš krátkou hokejku. Seděl jsem na zemi se slzami v očích a cítil jsem nespravedlnost až do morku kostí. Byl jsem sám, odmítnutý a nechtěný. Tu přišel někdo další. Byl asi čtrnáctiletý a se slovy *co tady bulíš* se mnou začal hrát malou hokejovou hru. Bylo to osvobozující a krásné. Ně-

kdo mě chtěl a přijal mě do svého týmu, do prostoru přátelství – do svého písmene *bet*.

Písmeno *bet* se používá jako předložka s významem *uvnitř, v hloubce*. *Bet* nás tedy zve dovnitř, do hloubky, do našeho nitra. V hlubině naší duše se totiž můžeme setkat s onou tajemnou láskou, z níž povstal svět.

Vzpomínám na jednu táborovou hru, kdy jsme hledali tajemný poklad. Běhali jsme po lese podle barevných fáborků a snažili se objevit skryté zprávy, které nás naváděly dále. Jaké bylo naše překvapení, když jsme se po mnohých kilometrech znovu ocitli v základním táboře a poklad jsme našli v zemi uprostřed palouku, nedaleko našich chatek. Poklad byl od samého začátku tak blízko, takřka pod našima nohama. Poklad božské lásky, která stvořila svět, je uložen ještě blíže, je přímo v nás.

Uprostřed slova *berešit* se nachází písmeno *alef* a písmeno *šin*. Oba dva znaky vytvářejí hebrejské slovo *eš*, které znamená *ohně*.

Uprostřed slova berešit se nachází slovo eš = oheň

V biblické symbolice představuje oheň vroucí vášeň a toužebnou lásku. V prvním slově bible, ale též v nitru nás všech, hoří oheň Boží lásky.

Na počátku tedy bylo láskyplné početí. Vše bylo počato z lásky a pro lásku.

Slovo *berešit* nám dovoluje dokonce rozjímat o tom, že vesmír vznikl z lásky k člověku, který se měl na scéně dějin posléze objevit. Když sečteme všechna písmena prvního biblického slova, dostaneme se k číslu *šest*. Šestka je cifrou člověka, který má být stvořen v šestém dnu a jehož symbolem je šesté písmeno hebrejské abecedy *vav*. Znak *vavu* svým tvarem zachycuje vzpřímeného člověka.

Vav je číslovkou šest a představuje vzpřímeného člověka

Na počátku všech věcí tedy Bůh myslí na člověka. Kvůli člověku je stvořen vesmír. Když sledujeme jasnou noční oblohu posetou hvězdami, nádherně zbarvenou pomněnku nebo úchvatnou scénérii hor, to vše je kvůli nám, pro naši radost. Vývoj vesmíru trval miliardy let, aby se v něm nakonec objevilo něco tak podivuhodného jako člověk, bytost Bohem toužebně chtěná, zářivý klenot